

Nr 47

Av herr Nyman m. fl., *angående nya metoder för framställning av näringsmedel.*

(Lika lydande med motion nr 65 i Andra kammaren)

Jordens befolkning stiger med ca 2,5 procent årligen och livsmedelsproduktionen med ungefär 1 procent. Världsproduktionen av livsmedel per person minskade med 2 procent under sista halvåret 1965 och första hälften av 1966 omtalar FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) i sin årsrapport. På grund av den utbredda torkan var tillgången på mat inte större än 1964/65. Befolkningen ökade däremot med 70 miljoner människor. Om världen icke skall tvingas bevittna en hungerkatastrof av oanade mått, måste nya näringskällor finnas på.

En sådan näringskälla har alltid funnits till hands: världshaven. De beräknas kunna ge en avkastning per år av 200—250 miljoner ton fisk, vilket betyder tillräckligt med protein för att undernäringen i stora delar av världen skulle kunna övervinnas. F. n. utnyttjas bara ca 15 procent av dessa tillgångar och en stor del av dem används till djurföda, därför att det saknats en billig och praktisk metod att förvandla färsk fisk till ett för människor lämpligt näringsmedel, vilket kan transporteras och lagras utan frysning under en längre tid.

Detta har nu efter 9 års ansträngningar lyckats av Astras fabrik i Bua vid Hallandskusten, där avfettat fiskproteinkoncentrat framställs i större skala. Kapaciteten uppges f. n. vara 30 000 kg per dygn, som teoretiskt räcker till 3 miljoner barns behov per dygn. Tills vidare kommer koncentratet att säljas som tillskott till djurföda, tills det utprovats för människoföda.

Ett annat glädjande framsteg i kampen mot världssvälten som gjorts i Norden är prof. Arttur I. Virtanens sensationella forskarrön, som gör det möjligt att uppföda kor med cellulosafabrikers avfall (hemicellulosa). Experimentet sägs lova synnerligen gott och kan komma att revolutionera jordbruket. Närmare 40 procent av kornas normala foder skall kunna ersättas med skogsprodukter. Detta kan också bli ett stort bidrag till att trygga mänsklighetens försörjning med mjölk och kött. Tekniken kan göra det möjligt en dag att ställa upp 1 000-tals kor i städernas utkanter och utfodra dem industriellt.

En tredje uppmuntrande väg att framställa nödvändiga livsmedel på

har omtalats i den amerikanska tidskriften Nature. Vid Pittsburghs kol-forskningsanstalt har tre män funnit, att det går att odla mikroorganismer i de paraffinrika föreningar med hög molekylarvikt som man kan dra ut ur stenkolstjära. Tidigare har lyckade försök också gjorts med petroleum-produkter och metan.

Exemplen talar för att något håller på att ske och att matsituationen för världens befolkning en dag kanske kommer att lösas, även om mycket återstår av forskning och utveckling innan vi kommit så långt. Frågan är nu vad vårt land och folk vill göra?

Vid 1965 års riksdag framlades ett motionspar, I:72 och II:140, om nyttiggörande av avfallsprodukter medelst mikrobiella metoder. Allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna till naturresursutredningen, som räknar med att lägga fram ett betänkande i år.

SIDA har hitintills sett som en av sina största biståndsuppgifter att verka för familjeplanering i u-länderna och tycks nu få ökat gehör ute i världen för denna tanke som ett viktigt medel mot världssvälten.

Nästa stora insats, bortsett från övriga värdefulla projekt, vore kanske ändå att undersöka vilka möjligheter vårt land har att med bioteknologiska metoder, som i ovan anförda exempel visat sig vara så givande, främja forskningen och framställningen av nya näringsmedel och därmed så att säga från två håll verka för att konstruktivt avvärja en hungerkatastrof.

Tyvärr har SIDA:s anslagsäskande i statsverkspropositionen så hårt be-skurits, att dess projekt om forskningsinsatser inom mikrobiologi och bioteknologi kan befaras ej kunna realiseras.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en utredning, gärna genom SIDA i samråd med naturresurskommittén, om vilka möjligheter som finns till forskning och framställning av näringsmedel för u-ländernas växande befolkning.

Stockholm den 17 januari 1967

Sven Nyman (fp)

Eric Peterson (fp)

Joel Sörenson (fp)

Nr 48

Av herrar **Bengtson** och **Dahlén**, om ytterligare professorer i åld-ringsforskning.

(Lika lydande med motion nr 67 i Andra kammaren)

Stockholm den 17 januari 1967

Torsten Bengtson (cp)

Olle Dahlén (fp)
